

Ко је крив за гужву на Двору

Пише: Драгомир Антонић, Дивна Вуксановић, Жељка Бутуровић, Зоран Миливојевић
недеља, 20 фебруар 2011 12:45

Савет Републичке радиодифузне агенције (РРА) одржао је јуче ванредну седницу с представницима телевизија Пинк и Хеви, које су ових дана у својим ријалити шоу програмима приказивале насиље међу учесницима. На састанку, који је трајао више од три сата, донета је одлука да се против Телевизије Пинк покрене прекршајни поступак, а о висини новчане казне РРА ће донети одлуку у року од осам дана. Надокнада у оваквим поступцима креће се од 300.000 па до милион динара. РРА је, такође, забранила емитерима свако даље емитовање програма који својим садржајем тешко угрожава физички, ментални и морални развој малолетника и нарушава достојанство личности.

За НСПМ ову вест коментаришу етнолог др Драгомир Антонић, др Дивна Вуксановић, филозофкиња медија, др Зоран Миливојевић, психотерапеут, и др Жељка Бутуровић, психолог:

Шта мислите о ријалити шоу програмима, да ли такве емисије утичу на срозаване културе, и подстичу ли насиље?

Драгомир Антонић:

Поменуте емисије не гледам, па их не могу коментарисати. Такође препоручујем и другима да их не гледају, а тиме и не препричавају или коментаришу. Само их потпуно

Ко је крив за гужву на Двору

Пише: Драгомир Антонић, Дивна Вуксановић, Жељка Бутуровић, Зоран Миливојевић
недеља, 20 фебруар 2011 12:45

игнорисање од стране гледалаца може зауставити. Зато не гледајте ове емисије и не трошите сопствени новац гласањем СМС порукама. Ово је уједно одговор и на друго питање.

Међутим има нешто друго што је опасно и крајње лицемерно, а то је реакција Савета РРА коме председава уважени епископ Српске православне цркве господин Порфирије. Јавно осудити ТВ Пинк 18. фебруара 2011. године, а тог дана истиче мандат тројници чланова Савета, а како није нико изабран уместо преминулог професора Свете Стојановића, то фактички значи да од данас 19. фебруара Савет не може да одлучује о било чему јер има само пет чланова уместо девет, значи замазивање очију јавности. Све што су чланови Савета сазнали јуче, знали су све време али није им било у интересу да реагују. Сад, кад су им престала овлашћења они су се јавили и предлажу некакве казне. Што би рекао народ : "Не лаје кера села ради већ себе ради", јер сад би требало показати јавности да као и Савет нешто корисно ради а не само да прима редовне месечне апанаже у висини плата судија некадашњег Врховног суда, тј. око две хиљаде евра месечно.

Дивна Вуксановић:

Истине ради, треба рећи следеће: иако су, овим поводом, рађена многобројна емпиријска истраживања, а на тему утицаја ТВ садржаја на гледалачку публику, директне последице тог односа нису детектоване, што не значи да утицаја нема. У сваком случају, разумно је очекивати да телевизије које делују унутар укупног друштвеног амбијента, као један његов значајни део, утичу на културу, односно на некултуру једне средине. У некултурна понашања, при томе, убрајам насиље, примитивизам, порнографију, итд., као и фаворизовање вулгарних потрошачких (не)вредности.

Зоран Миливојевић:

-Такве емисије нису узрок, већ последица. Оне, чим су толико гледане, јасно је да оне задовољавају одређене потребе народа. Према томе нити срозавају културу, нити подстичу насиље, већ само констатују културолошку дијагнозу великог дела народа.

Ко је крив за гужву на Двору

Пише: Драгомир Антонић, Дивна Вуксановић, Жељка Бутуровић, Зоран Миливојевић
недеља, 20 фебруар 2011 12:45

Жељка Бутуровић:

Не мислим да ови програми срозавају културу, иако очигледно код многих постоји утисак да је самим њиховим присуством култура већ деградирана. Међутим, не треба се заваравати да је популарна култура била до јуче била класичан балет и висока књижевност.

С друге стране, теза да ријалити програми срозавају ширу културу је у основи заснована на претпоставци да, само зато што је нешто приказано на телевизији, гледаоци то узимају као узор. Али, ако мало размислимо, видећемо да то није тачно. Један од популарних ријалитија у Америци је "Хоардерс" – емисија која се бави поремећеним људима који компулзивно сакупљају предмете у тој мери да су потпуно затрпани смећем чиме уништавају свој живот и своју околину. Да ли гледаоци те емисије (и ја сам одгледала пар епизода са занимањем) виде те људе и такво понашање као узор јер су, боже мој, били на телевизији? Наравно да не. Једноставно, мотиви да се гледа одређени телевизијски програм су далеко сложенији од жеље за слепом имитацијом или обожавањем учесника.

Нисам у прилици да много гледам ријалити у Србији, али често читам текстове и коментаре српских читалаца на ту тему. Од стотина, ако не и хиљада прочитаних коментара, никад нисам видела коментара типа "Е да ми је да сам ја на њиховом месту" или "Како бих волео да и ја ово смем". Управо супротно – то су увек били коментари осуде и исмевања. Мени је прилично очигледно да гледаоци ових програма себе виде као морално супериорне у односу на учеснике фарми и дворова.

Најзад, да је претпоставка да људи гледају ријалити емисије зато да би се дивили учесницима се, парадоксално, види и по учестаности и популарности мера за њихову забрану. Сами ти позиви на забрану, које мора бити воде они који ипак колико-толико упознати са садржајем ових програма, заправо потврђују да ријалити није променио

Ко је крив за гужву на Двору

Пише: Драгомир Антонић, Дивна Вуксановић, Жељка Бутуровић, Зоран Миливојевић
недеља, 20 фебруар 2011 12:45

њихов систем вредности.

Да ли својим садржајем тешко угрожавају физички ментални и морални развој деце, како је у саопштењу наведено?

Дивна Вуксановић:

Реч је о тврдњ

и која у себи носи вредносну конотацију. Судећи према изреченом, ријалитији највише угрожавају осетљиве категорије становништва које је “у развоју”, мада се иста тврдња може, у нешто блажем облику, односити и на све остале категорије публике. Тиме РРА исказује посебну бригу за физички, ментални (психолошки) и морални развој деце и младих – прво се односи на време које се проводи пред ТВ екраном, друго на утицај на свест (и несвесно), а треће на презентовање и пропагирање лоших моралних узора.

Зоран Миливојевић:

Не. Ја то разумем само као изговор РРА да се за ухвати за неки формални прекршај. Оно што децу угрожава је наш свакодневни живот.

Жељка Бутуровић:

Ко је крив за гужву на Двору

Пише: Драгомир Антонић, Дивна Вуксановић, Жељка Бутуровић, Зоран Миливојевић
недеља, 20 фебруар 2011 12:45

Стручњаци ће рећи "да", али ја сам резервисана према томе, јер у психологији постоји тенденција патологизације сваке врсте агресије. Међутим, сви негде схватамо да агресија може бити и позитивна, да се нпр. преступници и убице морају казнити, иначе затворске казне уопште не би постојале, још мање узивала општу подршку. Дакле, кључан је контекст, и, у случају мале деце, на родитељу је да тај контекст обезбеди. На крају, у свему треба имати мере, и дужност је родитеља а не некаквих државних старатеља, да контролише шта и колико дете гледа на телевизору.

Осим тога, у људској природи је да идеализује давна времена са којима никад нисмо били у непосредном додиру. Али каква дечја литература нам је остала од наших предака? Гримове бајке су изузетно агресивне – пуне сурових убистава и обрачуна у далеко већој мери од данашње литературе. Агресија је део живота, па тиме и дечје литературе од кад постоје деца.

Да ли је паметно забрањивати их, тј. уводити цензуру?

Жељка Бутуровић:

Апсолутно не. Цензура ствара простор за арбитрарне обрачуна са онима који немају политичку и другу заштиту, а у време интернета и сателитске телевизије, сви ти "нижи" пориви који су предмет цензуре ће се ионако задовољити кроз стране програме истог типа. Срби и Европљани генерално се често нервирају зашто је америчка култура (нпр. Холивуд) толико популарна широм света, упркос томе што је по елитним критеријумима делује испразно и предвидљиво. Чак се, по обичају, распредају теорије завере у том смислу, иако Американци немају чак ни министарство културе, док ми стално нешто промовишемо и субвенционирамо. Али, објашњење је заправо врло једноставно. Америчка популарна култура је популарна широм света јер је у највећој мери диктира укус обичног света. Насупрот томе, европска култура је прилагођена европској елити. Пошто је европском човеку по начину живота и вредностима ближи обичан човек из САД него интелектуалац из његове елите, крајњи резултат је огромна - и за европске интелектуалце фрустрирајућа - популарност америчке културе у Европи.

Дакле, коме је стало до дуговечности и виталности српске културе мораће прво да се помири са тиме да српску културу адекватније представља "Тесна кожа" него "Бановић Страхиња". Уосталом, један од најуспешнијих српских културних производа, коме нису потребне царине и субвенције да би се успешно извозио, јесте турбо-фолк. Својевремено

Ко је крив за гужву на Двору

Пише: Драгомир Антонић, Дивна Вуксановић, Жељка Бутуровић, Зоран Миливојевић
недеља, 20 фебруар 2011 12:45

се у међуградским аутобусима често пуштао снимак позоришне представе "Аудиција" која је мене ужасавала својом приземношћу, али на коју се цео аутобус грохотом смејао. То је она самоодржавајућа, жилава култура која опстаје кроз простор и време уместо да ишчезне са првом кризом и падом ентузијазма појединаца. Ни ја нисам одушевљена просечним ТВ укусом, али морамо да прихватимо реалност да једини укус на који можемо да утичемо је наш сопствени. Према томе, коме се не свиђа ниво гледаности ријалитија у Србији, нека крене од себе.

Дивна Вуксановић:

Уместо о цензури, пре бих говорила о одговорности како ТВ станица, тако и РРА, у погледу деловања у одређеном социјалном и културном амбијенту. Ову одговорност дефинишу правни оквири, професионална компетентност, етика и (медијска) култура на једној, и лични афинитети, сензибилитет, морал и општа култура појединца, на другој страни. Забране су екстремни вид заштите грађана онда када, изузев правне регулативе, закаже све претходно.

Зоран Миливојевић:

Моје опредељење је слобода и одговорност појединца. Не волим када држава третира грађане као недораслу децу коју треба штитити од различитих садржаја, а што је тренд који је све више присутан. То је опасно. Слобода подразумева да постоје и такви садржаји. Једно је РТС као јавни сервис, а друго су комерцијалне приватне телевизије. Сматрам да имају право да приказују и неукусне садржаје. Гледалац је тај који има

Ко је крив за гужву на Двору

Пише: Драгомир Антонић, Дивна Вуксановић, Жељка Бутуровић, Зоран Миливојевић
недеља, 20 фебруар 2011 12:45

даљински у рукама и који одлучује шта ће гледати. Не можете некога на силу васпитати и култивисати. То јесте друштвени проблем, који захтева друкчији одговор. Лепотом и културом против некултуре и насиља.

Драгимир Антонић:

Одговор на треће питање је једноставан. Програми који вређају јавни морал и негативно утичу на развој деце и омладине и подстрекавају на чињење кривичних дела не смеју се ни производити, а камоли јавно емитовати. Чистунце који ће можда рећи да је забрана "недемократска творевина" подсећам да у законима парламентарних и демократских држава постоје забране чињења преко хиљаду радњи: од преласка улице на забрањеном месту, или вожње градским превозом без купљене карте, до проневера, фалсификата, борбе паса, физичког насиља, убистава, силовања... Сва та недела су забрањена и веома строго санкционисана. Тако да не видим ништа недемократски у забрани емитовања програма који подстрекавају на чињење различитих злодела (претњи, клевета, пљувања, варања, физичких насртаја, покушаја силовања...). То би био посао за јавног тужиоца јер он прима плату да би по службеној дужности гонио чиниоце наведених кривичних дела.

Приредила Јована Папан